

LITOSTROJ

GLASILO DOLŽNOSTI KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO XI.

LJUBLJANA, JULIJ 1970

ŠTEVILKA 7

Vroči meseci v projektivi HE

DVAKRAT VROČI: PRVIČ ZARADI POLETJA, DRUGIČ ZARADI NAKOPIČENIH OBVEZNOSTI.

VSAKO LETO SE DOGAJA, DA PROTI POLETJU NARASTEJO ZAHTEVE PO PONUDBAH. TODA TOLIKŠNEGA ŠTEVILA VPRAŠANJ HKRATI IN TAKO ZAHTEVNIH SE NE POMNIMO. DOLŽNOST PRIPRAVE TEH PONUDB JE TOLIKO TEŽJA, KER PROJEKTIVA DELNO SE IZDELUJE DOKUMENTACIJO ZA NAROČILA, KI JIH BOMO DOBAVILI V PRIHODNJEM LETU, BOGATEM NA DOBAVAH ZA HIDROELEKTRARNE. DEL NOVIH DOLŽNOSTI PROJEKTIVE KASNEJE PREIDE NA NAŠE PROIZVODNE OBRATE. ZATO NE BO ODVEČ, ČE NA KRATKO PRIKAŽEMO DELO PROJEKTIVE HE V POLETNIH MESECIH.

Dolžnost za slovo

Trenutno montirajo strokovnjaki Litostroja turbine v naslednjih hidroelektrarnah ali z njimi poskusno obratujejo:

HE	Država	Število turbin
Sholayar II	Madras, Indija	1
Kodayar	Madras, Indija	1
Donkea	Gvineja	2
Mahabad	Iran	2
Potpeč	SFRJ	1
Vrutok II	SFRJ	2
Raven	SFRJ	1
Kalimanci	SFRJ	2

Čeprav je pri teh 12 turbinah težišče dela na drugih, v projektivi HE naletimo na odmeve. Skoro dnevno prihajajo poročila z gradbišč, ki jih ni mogoče samo prečitati. Marsikdaj mora konstrukter odgovorjati na vsebovana vprašanja, pojasnjevati, zavzemati stališča ali sodelovati pri odpravljanju morebitnih pomanjkljivosti. Delo na »repu« naših tovarniških obveznosti za projektanta res ni obsežno, toda 8 ljudi v oddelku mora vsaj z

enim očesom vendarle spremljati dogajanja na gradbiščih. Inž. Štokelj, ki smo ga »posodili« kot vodjo gradbišča v HE Donkeo, daje tem obveznostim nekoliko večji obseg.

Dokumentacija za dobave v letu 1971

V prihodnjem letu bo moral Litostroj dobaviti turbinsko opremo za naslednje hidroelektrarne (navajamo le večja naročila):

HE	Število turbin	Teža opreme
Mratinje	3	1.022 ton
Orlovac	4	755 ton
Buško Blato	1	288 ton
Trebinje	1	237 ton
Mangapapa	2	65 ton
Ranganga River	—	120 ton
Skupno	11	2.487 ton

Razen let 1956 in 1966, ko smo morali dobaviti 2.566 oz. 3.980 ton opreme, bo leto 1971 med najbogatejšimi v zgodovini turbinske proizvodnje Litostroja.

Za turbine, ki smo jih sami konstruirali (Mratinje, Orlovac, Mangapapa), je dokumentacija za glavne skupine gotova in v roku oddana. Trenutno so v delu risbe za nekaj naknadno naročene opreme za HE Orlovac ter nekatere manj pomembne dele opreme za ostale objekte. Dela potekajo v rokih. Preko poletja bo trajala tudi še priprava dokumentacije za talne izpuste v HE Ranganga v Indiji.

Žal se naša sodelavca Escher Wyss in Riva pri turbinah za HE Buško Blato in Trebinje ne moreta pohvaliti s pravočasno pripravo dokumentacije. Prva

tvrdka povzroča zamudo s stalnimi popravki, druga pa nam je dostavila dokumentacijo — še to nepopolno — z več kot trimesečno zamudo. Torej bosta HE Buško Blato in Trebinje preko poletja še zaposlovala nekaj konstrukterjev z dopolnjevanjem tuje dokumentacije za uporabo v Litostroju.

Ob dolžnostih v zvezi z naročili je treba še navesti študijo o možnosti povečanja moči turbin v HE Zvornik, ki jo pripravlja odsek za nizkotlačne turbine.

Zore nova naročila

Pričakujemo, da bomo v kratkem podpisali pogodbe za opremo v naslednji tabeli naštetih hidroelektrarn, ki jo bo treba dobaviti leta 1972:

HE	Število turbin	Vrsta turbine	Moč po turbini	Teža opreme
Varaždin	2	Kaplan	46.014 kW	1.178 ton
Ajba	1	cevna	4.100 kW	161 ton
Moste IV	1	Francis črp.	8.000 kW	53 ton
Peručica III	2	Pelton	59.000 kW	443 ton
Skupno	6	—	—	1.835 ton

Te dobave bodo pomembne v marsikaterem pogledu. Obsegle bodo našo prvo večjo cevno turbino (premer gonilnika 3 m) in našo prvo reverzibilno turbino, ki bo v črpalnem obratovanju dvigala 4 m³/s na višino do 137 m. Turbine za HE Peručica, ki bodo večje kot dosedanje, bodo pomenile naše doslej najmočnejše Peltonove turbine.

Ponudbe za vse te turbine so že gotove in nas torej ne bodo več obremenjevale, razen črpalne turbine za HE Moste, ki terja glede na najnovejša laboratorijska dognanja predelavo prvotnega projekta. Tudi te turbine preko poletja še ne bodo terjale izdelave dokumentacije — razen morda HE Ajbe — ker pričakujemo podpis pogodb šele na jesen. Pač pa bo potrebno v teh mesecih sodelovanje projektantov pri pogaja-

HE	Država	Število turbin	Moč po turbini
Maskeliya Oya	Ceylon	2	52.500 kW
Gordon River	Tasmanija	2	150.000 kW
Kariba North	Zambija	4	155.000 kW
Gorizia	Italija	1	2.500 kM

Ceylon želi Peltonove turbine, za Tasmanijo in Zambijo so potrebne Francisove turbine, naši sosedji pa so prosili za ponudbo cevne turbine.

Kdor ob spoštovanja vrednih močeh teh turbin še nima prave predstave o odgovornosti in zadržanosti pripravljanja ustreznih ponudb, naj upošteva, da je treba za sestavo prvih treh ponudb preštudirati nad 700 strani tiskanih angleških navodil, ki so jih pripravili vestni konsultanti.

HE	Število turbin	Vrsta turbine	Moč po turbini
Split II	2	Francis	143.000 kW
Žur	2	Pelton	140.000 kW
Čapljinia I	2	alt. Francis	145.000 kW
Čapljinia II	2	Francis črp.	145.000 kW
Gorica (Treb.)	2	Kaplan	14.000 kW

Pri Splitu gre za povsem nove turbine, ki so za 23.000 kW močnejše kot dosedanje. — Žur bo visokotlačna elektrarna s 624 m padca.

Ko bo morda čez nekaj let prišlo do realizacije, večšobne Peltonove turbine ne bodo več vzdržale konkurence s Francisovimi turbinami, ki jih uporabljajo v svetu vedno na višjih padcih. Zato se bo projekta HE lotila razvojne naloge in v alternativni zasnovala visokotlačne Francisove turbine, ki imajo pred Peltonovimi prednost v višji vrtilni hitrosti in manjšem generatorju. — Agregati HE Čapljinie II so pred-

START (O. Dolenc)

Ob pogledu na to sliko naj se razvedrijo vsi, ki v teh vročih dneh še ne morejo na dopust

njih s kupci. Pogajanja pa so najbolj intenzivna prav pred podpisom pogodb.

Ponudbe za izvoz

Prav v poletje je padla priprava ponudb za naslednje HE:

Velik uspeh Litostroja v Gvineji

Naši monterji so končali z delom v največji hidroelektrarni, ki je bila doslej zgrajena v Gvineji. Dve Francisovi turbini v HE Donkea bosta dajali letno 300 milijonov kW/h električne energije. Elektrarna ima najmodernejšo opremo in daljinsko upravljanje. Elektroprojekt iz Beograda, ki je bil tudi investitor vseh del, je s to gradnjo končal prvo fazo kompletnega elektrosistema Conakry — Kindia. Ta sistem zajema veliko akumulacijsko jezero Bania, ki bo imelo 218 milijonov m³ vode, jezero Kale z 11 milijoni m³ in Grandes Chutes s tremi milijoni m³ vode.

HE Donkea je za Grandes Chutes — kjer sta tudi dve naši turbini, že druga centrala na reki Samu. Pod jezom na Baniji pa je predvidena še ena elektrarna.

Gvineja se razvija v deželo, kjer se potrošnja električne energije zelo hitro dviga. Še leta 1963 je bila letna poraba 5 megavatov, medtem ko je bila sedaj že 15 megavatov. To pomeni, da se je potrošnja električne energije v sedmih letih potrojila. V Gvineji imajo vse možnosti za porast pridobivanja elektrike na podlagi vodne energije, saj je dežela znana po svojih rekah, ki pa žal še niso izkoriščene.

Obenem z elektrarnami so v Gvineji zgradili tudi moderen daljnovod visoke napetosti, ki je dolg 120 km in to od Conakrija do Kindije, novo razdelilno postajo Matoto pri Conakriju, razdelilno postajo v Grandes Chutes itd. Vsa ta dela je opravilo zagrebško podjetje Dalekovod.

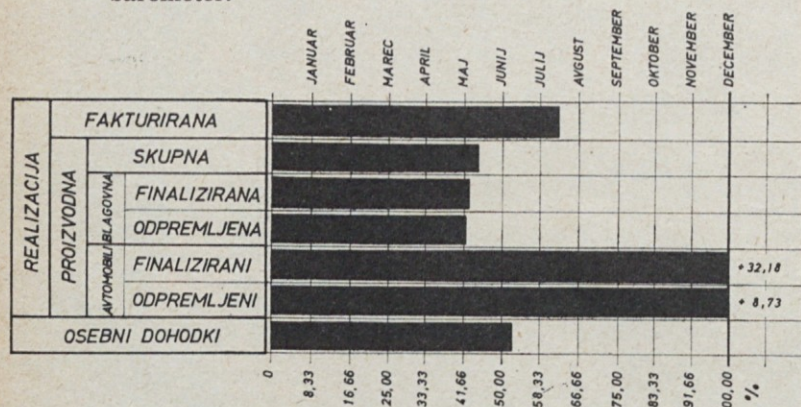
Ob slavnostni otvoritvi nove elektrarne, kjer je bil tudi član IS Mitja Mejak, so izrekli mnogo pohvalnih besed in čestitk za opravljeno delo. Prav tako pa so poudarili prijateljske odnose med Jugoslavijo in Gvinejo, h katerim je prav gotovo pripomoglo dolgoročno in solidno gospodarsko sodelovanje.

L. Šolc, dipl. ing.

M. Vidmar

Naš barometer

Konec junija bomo na našem barometru ugotavljali položaj črnih stolpcev nasproti pokončni črti »50,00 % — junij«. Beli prostor levo od nje predstavlja naše neizpolnjene obveze, medtem ko črni stolpiči, ki črto presegajo, prikazujejo dobre rezultate našega dela. 50 odstotkov pa je tudi število, ki nam bo med branjem teh vrstic ves čas brodiralo po glavi in nas opominjalo, da je pol poslovnega leta že za nami. Mi pa bomo ugotavljali, če je že tudi polovica storjenega od tega, kar smo predvideli za letošnje leto. Zato si oglejmo barometer.

Bežna ugotovitev je naslednja: od sedmih stolpcev trije zaostajajo, štirje so prešli mejo 50 odstotkov, od teh štirih pa dva celo letni cilj — 100 odstotkov! Za junij ugotavljamo, da je bil premik vseh stolpcev do sedaj najbolj izdaten. Prvikrat v tem letu smo tudi v proizvodnji ustvarili več od 1/12 letnega plana!

Ker pa moramo računati le z rezultati vseh šestih mesecev skupaj, še ne moremo razviti zastave zadovoljstva; še vedno obstaja beli prostor levo od pokončne črte »50,00 % — junij«. Ta mesec se resda ni povečal, obstaja pa še!

Oglejmo si sedaj še številčne odčitke iz barometra:

Finančna realizacija	%	%
— fakturirana	126,19 *	62,62 *
Blagovna proizvodnja		
— skupna	94,16	44,75
— finalizirana	91,97	42,49
— odpremljena	90,46	41,75
— avtomobili — finalizirani	216,68 *	132,18 *
— avtomobili — odpremljeni	178,24 *	108,73 *
Osební dohodki		
— izplačani	105,46	52,34

Prvi številčni stolpec prikazuje odstotkovno izpolnitev šestmesečnih kumulativnih dinamičnih planov, zadnji stolpec pa prikazuje šestmesečno odstotkovno izpolnitev celoletnih planov. Zadovoljive rezultate smo obeležili z zvezdicami.

Vidimo, da pri skupni, finalizirani in odpremljeni blagovni proizvodnji zvezdic ni. Torej pri tistih ekonomskih kazalcih, ki jih merimo s tonami. Pri dinarjih pa je vse v redu.

Takšno ocenjevanje bi pritrdilo tistim, ki se včasih hudejejo nad tonažo: kaj, vraga imamo od ton, važni so dinarji! To je res. Toda izza tonaže se skrivajo naši naročniki — naročila naših kupcev. Naročila pa običajno označujemo tako, da poleg opisa navedemo še, koliko tehta in koliko stane. In ko si prizadevamo za večjo tonažo, želimo doseči dvoje:

- zadovoljiti hočemo čim več kupcev, saj z večjo tonažo izgotovimo več konkretnih naročil,
- večja tonaža pa nam kasneje omogoča, da prej pridemo do več denarja.

Seveda se pri gornjih ugotovitvah izogibamo razpravljanju o predvidenih, kalkulaturnih, računskih, dejanskih in ne vemo še kakšnih težah. To zahteva drugačno obravnavo.

Res pa je, da pridemo do dinarjev tudi brez tonaže, pred-

vsem takrat, ko predstavljajo naročila tako imenovane neblagovne usluge: zunanjemontažna dela, razna popravila, obdelavo od naročnika dostavljenega materiala itd., kar vse dodatno doprinese k finančni realizaciji ali pa delno nadoknadi tisti denar, ki ga ne dobimo zaradi premajhne tonaže. Sklenimo gornja razmišljanja o tonaži z naslednjim: še naprej se bomo morali prizadevati za čim večjo tonažo, vedoč, da so izza nje naši naročniki — z denarjem, katerega za dobro poslovanje še kako potrebujemo.

Ne moremo pa mimo razveseljive ugotovitve, da je avtomobil-ska proizvodnja že presegla letni plan. Čestitamo! Veseli smo, da so se plahi začetki (vsaj pri planiranju) spremenili v odločnejše korake!

Dobro se premika tudi stolpec fakturirane realizacije, vsekakor delno na račun avtomobilov. O izplačanih osebnih dohodkih pa je verjetno toliko mnenj, kolikor nas je zaposlenih; skupna ugotovitev bi bila morda naslednja: osebne dohodke izplačujemo v odvisnosti od dosežene fakturirane in blagovne realizacije. To pa nam nakazuje možnost, da jih povečamo.

Kot običajno, pogledjmo tudi tokrat, kako so se konec junija odrezale naše proizvodne enote. Zato si bomo ogledali odstotkovno doseganje planov skupne proizvodnje, ki izgleda takole:

	%	%
Cementarne	97,68	38,93
Talni transport	57,50	16,95
Žerjavi, reduktorji	77,44	39,92
Turbine	84,50	38,53
Črpalke	82,95	39,32
Diesel-motorji	80,03	48,75
Strojni deli	157,92 *	34,74
Stiskalnice	78,08	48,72
Orodje	143,96 *	76,30 *
PE FI — skupno	82,98	36,74
PE MO	111,13 *	53,65 *
PE PK	92,45	49,56
PE VET	123,18 *	66,13 *
Podjetje — skupno	94,16	44,75

Tudi ta pregled je napravljen na isti način kot odčitki iz barometra: prvi številčni stolpec prikazuje odstotkovno izpolnitev šestmesečnih kumulativnih dinamičnih planov, zadnji pa šestmesečno odstotkovno izpolnitev celoletnih planov. Da zadovoljive rezultate lažje najdemo, smo jih obeležili z zvezdicami. Zadovoljivost pa ocenjujemo pri prvem stolpcu s 100 % in več, pri drugem pa s preko 50 %.

mesec	I	II	III	IV	V	VI	Skupno
PE FI	3,90	5,22	6,91	6,42	5,68	8,61	36,74
PE MO	8,13	7,69	8,06	10,23	10,68	8,86	53,65
PE PK	7,73	7,08	8,63	8,20	8,72	9,20	49,56
PE VET	10,52	11,08	11,26	9,90	12,46	10,61	66,13
Podjetje	6,01	6,44	7,72	7,88	7,83	8,87	44,75

Z 8,87 odstotka smo našo trditev dokazali. Ker pa je skupni šestmesečni rezultat žal le 44,75 odstotka, nam jih ostane do konca leta še 55,25 odstotka, oziroma

Čeprav ne nameravamo obravnavati vzrokov za večja ali manjša doseganja planiranih vrednosti, naj omenimo vsaj to, da so pogoji za posamezne vrste proizvodov dokaj različni, prav tako tudi planirane količine, kar moramo pri ocenjevanju upoštevati.

Uvodoma smo trdili, da je podjetje junija prvič v letošnjem letu ustvarilo več kot 1/12 letnega plana skupne proizvodnje, torej več kot 8,33 %. Dokazimo to v pregledni odstotkovni tabeli po mesecih in proizvodnih enotah:

N. V.

Sklepi samoupravnih organov

SKLEPI DS

Na 13. redni seji delavskega sveta z dne 4. 6. 1970 je glavni direktor podjetja seznanil delavski svet z zadnjimi razgovori pri firmi Renault glede nadaljnjega sodelovanja v zvezi z novimi predpisi, iz česar je razvidno, da bodo v avtomobilski proizvodnji obstala samo podjetja, ki bodo sposobna organizirati ne le montažo avtomobilov, temveč tudi proizvodnjo avtomobilskih delov. S tem v zvezi se Litostroj dogovarja s francoskim partnerjem o postavitvi novega objekta za takšno proizvodnjo.

Člani delavskega sveta so bili mnenja, da se klasični proizvodnji posveča premajhna pozornost in da nekatera delovna mesta niso polno zasedena. Generalni direktor je pojasnil, da je v pripravi pet- in petnajstletni plan podjetja in njegove razvojne politike. Vanj bo vnesena tudi klasična proizvodnja. Z obravnavo tega plana bo kolektiv podrobno seznanjen.

DS je dopolnil svoj sklep 19. redne seje tako, da se osmrtnice objavljajo ne samo za umrle člane kolektiva, temveč tudi za vse umrle upokojene člane podjetja, če bo podjetje pravčasno obveščeno. Osmrtnice naj se objavljajo v časopisu Delo.

Na predlog izvoznega oddelka je DS spreminil svoj sklep 12. redne seje tako, da se članom kolektiva, ki se nahajajo na montaži HE Mahabat, priznajo stroški prehrane nad 60 dolarjev mesečno na osebo in to v breme naše montažne kvote.

DS je dopolnil določila pravilnika o delitvi dohodka, osebnih dohodkov in drugih prejemkov, ki se nanašajo na dnevnice in nočnine in sicer:

- zaradi zvišanja stroškov se prizna povzemanje polne dnevnice od 60 na 80 din,
- nočnine se obračunavajo v višini celotnega predloženega hotelskega računa, vendar največ 120 din.

Na predlog izvršnega odbora sindikata je DS sprejel naslednje sklepe:

- Godbi Litostroj se odobri znesek 60.000 din za nabavo novih instrumentov in novih oblek.
- Odobri se regres — denarno nadomestilo za dopuste v višini 250 din za vsakega člana kolektiva, ki bo izplačano predvidoma do 15. 7. 1970.
- Odobri se 155.000 din za razširitev in obnovitev počitniških kapacitet.
- Sklep 11. redne seje DSP se spremeni in se glasi:

V Mošeniški Dragi se zviša cena penziona za sobi za 10 dinarjev na osebo, v vikend hišicah za 5 din na osebo. V Fiesi se zviša cena penziona za 5 din na osebo. Na Soriški planini ostanejo cene nespremenjene.

- DS priporoča DS/PE/S, da na zborih ljudi dajo svoj pristanek, da se dose-danji prispevek v višini 0,40 din za godbo poveča na 1,50 din mesečno. Ta sredstva bi bila namenjena izključno 1 din za godbo in 0,50 din za kolektivno solidarnost.

SKLEPI UO

Na 26. redni seji dne 2. in 3. 6. 1970 so člani UO naročili:

- iniciativnemu odboru za Sorico, da pripravi poročilo o doslej doseženih dogovorih in da predlog o nadaljnjih ukrepih,
- sekretariatu, da da poročilo o doseženih razgovorih v zadevi zemljišča v Umagu.
- OA — specialistu medicine dela, da pošlje poročilo v zvezi s sklepom 25. redne seje z dne 8. 5. 1970,
- KS in FRS, naj sprožita postopek v zvezi z gradnjo socialnih stanovanj.

Člane UOP so seznanili z rezultatom dela posebne strokovne komisije za pregled sistemizacije za leto 1970. Komisija predlaga 40 korektur, ki predstavljajo le minimalno oziroma najnujnejšo korekturo sistemizacije v okviru danih možnosti za leto 1970.

UOP naroča KS, naj korekture vnese v seznam sistemizacije za leto 1970 in izda njeno prečiščeno besedilo.

UOP je vzel na znanje poročilo KS, da je potrebno zaradi izredno težkih in neugodnih delovnih pogojev v PE PK prevrednotiti celotno skupino delovnih mest v težavnostnih pogojih. V zvezi z razpravo o pogojih dela v PE PK je UO vzel na znanje obvestilo glavnega direktorja, da v PE PK akordno delo kljub novemu pravilniku še ni odpravljenno, z mesecem avgustom pa bo v celoti prenehalo.

UOP naroča EAS, da predloži UOP spisek nadur za posamezne PE/S, posebno pa za one nadure, ki so opravljene v FS.

UOP je sprejel poročilo sekretariata, da so dela v zvezi z ure-ditvijo in poslovanjem bifeja v obdelovalnici pred zaključkom in je sklenil,

- da se s 15. 6. 1970 premakne polurni delovni odmor na 10 do 10,30 ure,
- toplo malico bodo delili od 10. do 12. v vseh bifejih, razen v malem bifeju obdelovalnice, kjer bodo organizirali prodajo mrzlih malic in brezalkoholnih pijač od 8. do 19,30. Popoldne bi bil odprt za toplo malico samo veliki bife v obdelovalnici od 18. do 19,30 ure;
- da se tudi ostale bifeje postopno modernizira.

UOP je v celoti potrdil poročilo KS o razdelitvi sredstev v zvezi z razpisom natečaja posojil za individualno gradnjo. Najvišji možni znesek za dodelitev posojila individualnemu graditelju ali za dodatno posojilo pri nakupu stanovanja sme znašati največ 50.000 din. Najvišji možni znesek za dodelitev posamezniku za adaptacijo stanovanjske hiše sme znašati največ 20.000 din.

Posameznim DS PE/S se dodelijo kvote za posojila za individualno gradnjo, adap-

tacije in dodatna posojila za nakup stanovanj po naslednjem razdelilniku:

DS PE/FI	360.000
DS PE/VET	145.000
DS PE/PK	45.000
DS PE/MO	100.000
DS PE/PA	100.000
DS TS	100.000
DS GKS	280.000
DS SAS	70.000

DS PE/S opravijo dokončno razdelitev sredstev posameznikom upoštevajoč mnenje in predlog komisije za individualno financiranje gradnje stanovanj in strokovne službe glede višine sredstev in takojšnje ali pogojne dodelitve. Upoštevati morajo poročilo strokovne službe glede prednosti posojila prosilcem, pri katerih je zagotovitev in vselitev v stanovanje odvisna od dodatnega posojila. Ustavi se postopek in primeri individualne gradnje in adaptacije se odloži. Tu gre za neizpolnjevanje pogojev iz naslednjih razlogov:

- če prosilci niso predložili potrebne dokumentacije,
- če je objekt oddaljen več kot 25 km od podjetja,
- če je zahtevek preuranjen (prosilci nimajo vsaj 2 leti priznane delovne dobe v podjetju),
- če že dalj časa stanujejo v novozgrajenem objektu,
- če so že enkrat prejeli posojilo za adaptacijo in je iz dokumentacije razvidno, da ne gre za pridobitev novih stanovanjskih prostorov pri adaptaciji.

Zavrjene prošnje bodo upoštevali v prihodnjem letu, če bodo izpolnjevali zahtevane pogoje.

DS PE/S lahko odobri posamezniku posojilo največ do višine 80.000 din, vendar pa le kupcu, ki prvič kupuje novo stanovanje.

Posameznim DS PE/S so dodeljena sredstva za posojila posameznikom po naslednjem namenskem razdelilniku:

DS PE/FI	700.000
DS PE/VET	240.000
DS PE/PK	81.000
DS PE/MO	190.000
DS GKS	630.000
DS TS	260.000
DS SAS	150.000
UO PA in posameznim	199.000

Sredstva, določena posameznim DS PE/S, so namenjena predvsem kupcem novih družbenih stanovanj v okviru gradnje treh stanovanjskih stolpcev pri SGP Savi.

DS PE/S morajo obvezno upoštevati pri razdeljevanju posojil prioriteto za vse varčevalce, oziroma kupce, ki so že v letu 1968 in v letu 1969 dobili posojila, a zaradi stalnega zviševanja prodajnih cen stanovanj in pomanjkanja stanovanj na tržišču, niso doslej uspeli skleniti kupne pogodbe, oziroma si zagotoviti stanovanja.

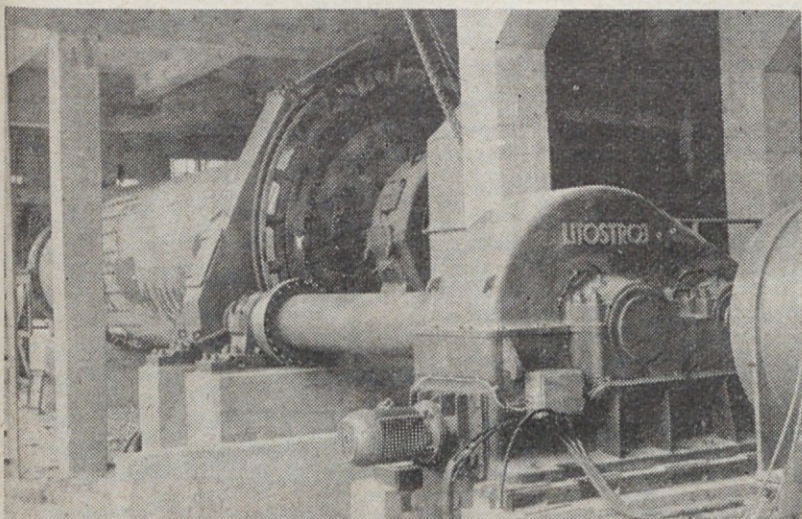
V kvotah za posamezne DS PE/S so zajeta tudi sredstva garancij iz preteklega leta. DS PE/S morajo obvezno upoštevati znesek zagarantiranih sredstev.

Casopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik dr. Branko Vrčon — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Tel. uredništva 56-021 (h. c.) int. 246 — Cena posamezni številki v prodaji 50 Sdin — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru.

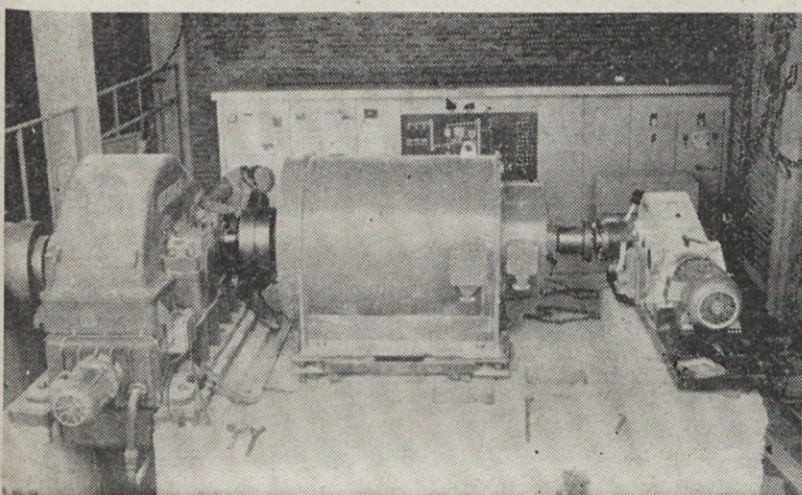
Z obiska v cementarni ŠAR

Naša fotografinja Betka Kocjančič je po službeni dolžnosti obiskala gradbišče cementarne ŠAR na Kosovu

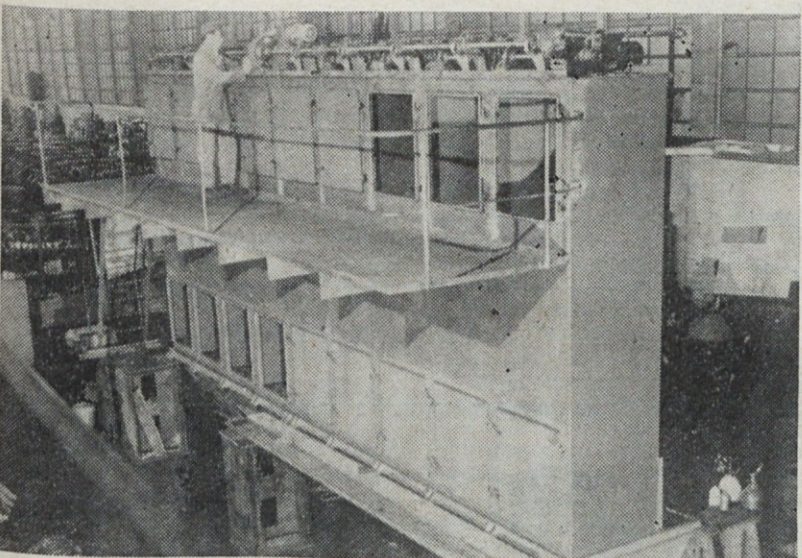
Izmed množice posnetkov, ki jih je fotografinja prinesla s te poti, vam jih nekaj posredujemo

Montaža cevnega mlina za mletje surovine

Montaža pogona cevnega mlina za mletje surovine v cementarni ŠAR

Montaža mehanskega vrečastega filtra

Dobro razpoloženje po uspešno opravljenem delu v cementarni ŠAR

Zaprle so se šolske duri

ŠOLSKO LETO 1969/70 SE NA SPLOŠNO NI VELIKO RAZLIKOVALO OD LANSKEGA. VSI ODDELKI IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA SO IMELI PODOBNO VSEBINO IN OBSEG DELA. ZATO NAVAJAMO NAJPREJ LE NEKAJ SPLOŠNIH PODATKOV O POSAMEZNIH DEJAVNOSTIH CENTRA.

POKLICNA ŠOLA

V šolskem letu 1969/70 je obiskovalo poklicno šolo 242 učenec, in sicer 130 strojnih ključavničarjev, 4 ključavničarji-varilci, 5 rezkalcev, 62 strugarjev, 11 livarjev, 5 modelnih mizarjev in 25 obratnih električarjev. 3 livarje smo usposabljali za drugo podjetje.

V prvem letniku je obiskovalo pouk manj učencev, kot bi jih potrebovali. Vedno težje je dobiti fante za nekatere poklice; za livarje se npr. že dve leti ni prijavil niti eden.

Ob koncu šolskega leta smo dosegli naslednji učni uspeh:

1. letnik je obiskovalo 68 učencev, od katerih je izdelalo razred 66,1 %
2. letnik je obiskovalo 90 učencev, od katerih je izdelalo razred 76,6 %
3. letnik je obiskovalo 84 učencev, od katerih je izdelalo razred 86,9 %.

Na šoli je izdelalo s pozitivnim uspehom 77,2 % učencev. Povprečna ocena znanja učencev je 3,12.

Seveda to še niso končni podatki o učnem uspehu, saj bo ta dokončno znan šele po opravljenih popravnihi izpitih ob koncu avgusta.

Pri pouku je bilo treba premagovati razne težave. Vedno znovala je bilo treba zapolnjevati vrzeli v znanju učencev, saj se vpišujejo na našo šolo učenci s slabšim učnim uspehom v osnovni šoli, ne pa tisti z vsaj povprečnim znanjem. Večini je treba veseliti do poklica šele vzbuditi. Več kot četrtina učencev je iz drugih republik. Le-ti imajo poleg drugega težave z jezikom. Precej učencev prihaja iz neurejenih družinskih razmer, oziroma je potekalo njihovo življenje v naspotju z zdravim rastjo osebnosti mladega človeka. Te in še druge okoliščine so zahtevale intenzivno vzgojno delo. Če upoštevamo vse navedeno, potem je učni uspeh na poklicni šoli zadovoljiv. Vidi se tudi postopna rast učnega uspeha od prvega do tretjega letnika, v čemer se zrcalijo rezultati dela prosvetnih delavcev.

Tudi pri zaključnih izpitih so rezultati podobni. Ispite je opravljalo 73 učencev. Od teh je bilo uspešnih 85 %. Vsi negativno ocenjeni razen enega imajo po en popravni izpit in računamo, da bodo v začetku septembra svoj neuspeh popravili.

Učnemu uspehu se pridružuje tudi uspešna izvenšolska dejavnost. Težišče te dejavnosti je v domu izobraževalnega centra, kjer je delovala domska skupnost gojencev, seveda ob pomoči vzgojiteljev. Tudi šolska skupnost učencev je opravljala svoje naloge kot prejšnja leta. Le včasih je prišlo do izraza bolj nekritično poudarjanje pravic kakor pa opravljanje dolžnosti.

Rezultati vseh teh dejavnosti so vidni v delu mladinske in taborniške organizacije, kluba OZN, modelarskega krožka, fotosekcije in kulturne sekcije ter šolskega športnega društva, pa tudi v zelo uspešno izvedeni krvodajalski akciji mladine Rdečega križa.

ODDELKI ZA ZAPOSLENE

Zaposleni Litostrojanji so se v šolskem letu 1969/70 izobraževali v dveh oddelkih delovodske šole, v treh oddelkih tehniške srednje šole, kot izredni slušatelji visoke ekonomsko-komercialne šole, prav tako pa tudi v številnih tečajih za varnost pri delu in v strokovnih ter jezikovnih tečajih. Šolanje v šolah za zaposlene ob delu ni lahko in ga ne zmore vsakdo. Odpovedati se je treba marsikomu, treba je najti čas ne samo za predavanja, ampak tudi za učenje in vaje. Pot šolanja je v tehniški šoli dolga, saj je trajala doslej štiri leta tudi za slušatelje, ki so prej kon-

čali poklicno šolo. Z naslednjim šolskim letom bo za te slušatelje uvedena triletna šola s tem, da bodo morali kandidati opraviti razredni izpit iz večine predmetov I. letnika.

ALI SMO RES LAHKO ZADOVOLJNI?

Ni vseeno, kako v podjetju gledamo na izobraževanje v poklicni, delovodski in tehniški šoli za zaposlene. Nekaj podatkov govori o tem, da bi bilo treba izobraževanju zaposlenih posvetiti več pozornosti.

Že nekaj let npr. nismo imeli oddelka poklicne šole za zaposlene. Ko smo letos v mesecu juniju objavili razpis v to šolo, ki traja leto in pol, se je prijavilo le 5 kandidatov.

V jeseni tega leta bodo slušatelji dveh oddelkov delovodske šole obiskovali zadnji semester, nato pa opravljali zaključne izpite. Ob razpisu v novi prvi semester se je prijavilo 17 kandidatov. Vsako leto smo vpisali po en oddelke tehniške srednje šole. Ne vemo, če bomo imeli za naslednje šolsko leto dovolj kandidatov.

Zanimanje za izobraževanje zaposlenih v omenjenih šolah torej upada. Toda to upadanje se ne kaže le v številu kandidatov, temveč tudi v njihovi strukturi. Mnogi sposobni člani kolektiva, ki bi si glede na svoje delo morali pridobiti še več znanja, se ne vpišejo v te šole. V zvezi s tem si lahko zastavimo več vprašanj: Ali smo res tako zelo zadovoljni s kadrovsko strukturo v našem podjetju, da pri več kot 3.000-članskem kolektivu skoraj ne potrebujemo izobraževanja v navedenih šolah? Ali nam res manjkajo samo še priučeni delavci? Kje so vzroki, da ni skoraj nobenega interesa za izobraževanje pri tistih, ki bi to najbolj potrebovali in bi bili zanj sposobni?

Izkazalo se je, da so preveč optimistična gledanja, da bi gra-

dili samo na zavesti ljudi. Verjetno jih k izobraževanju ničesar ne spodbuja. Ob tem se nehoti vsiljuje primerjava o zahtevah po strokovnosti v prosvetni stroki, ko si morajo prosvetni delavci do 1. 1972 z izrednim študijem pridobiti ustrezno izobrazbo, sicer pa bodo morali zapustiti sedanje delovno mesto. Zato kar 12 prosvetnih delavcev v IC študira in zgodilo se je, da je eden izmed njih odpovedal službo, da se lahko posveti študiju.

Kot že omenjeno, je šolanje ob delu težavno. Toda ob razumevanju in določenih olajšavah, ki jih povsod nudijo tistim, ki se ob delu izobražujejo, bi to obremenitev zmogli posebej tisti sposobni Litostrojanji, ki bi podjetju tudi lahko največ prispevali. Saj so bile omenjene šole organizirane v našem izobraževalnem centru prav zato, da bi se strokovna teorija kar najbolj povezovala s prakso in da bi si slušatelji poglabili svojo splošno razgledanost. V nekaj letih smo uspeli pridobiti kot predavatelje priznane strokovnjake v podjetju z visokim strokovnim znanjem in kar je še posebej pomembno, z dragocenimi strokovnimi praktičnimi izkušnjami. Tak kader bi nam zavidala marsikatera šola, posebej, ker si je pridobil tudi izkušnje v samem načinu poučevanja. Oddelki navedenih šol ne pomenijo samo ugodnosti zaradi bližine delovnega mesta slušateljev, ampak predvsem zaradi izobraževanja, povezanega s sodobnimi tehničnimi in znanstvenimi dosežki. Sicer se pa o vrednosti tako izobraženih kadrov lahko prepriča vsakdo pri vseh tistih, ki so tehnično ali poklicno šolo za zaposlene končali v prejšnjih letih. Prepričani smo, da bo tako tudi z absolutni delovodske šole za zaposlene, saj skrbimo za kvalitetno izobraževanje.

Vse omenjene šole so bile organizirane ob precejšnjih naporih podjetja in izobraževalnega centra. Vsakdanje težave v zvezi s proizvodnimi nalogami nam ne bi smele zasenčiti načrtne izobraževalne dejavnosti za že zaposlene, od katere je prav tako odvisen uspeh v proizvodnji.

Hrabroslav Premelč

0 stimulatvnem dodatku

OB POVEČANIH PLANSKIH NALOGAH ZA LETO 1970 IN BISTVENO NESPREMENJENEM ŠTEVILU ZAPOSLENIH SMO ZA OSEBNE DOHODKE V LETOŠNJEM LETU PLANIRALI VEČ SREDSTEV. ZARADI ŠTEVILNIH ODHODOV KVALIFICIRANIH IN VISOKO KVALIFICIRANIH DELAVCEV SMO SE ZATO ODLOČILI, DA ZLASTI ZA TA DELOVNA MESTA UVEDEMO OBLIKO STIMULACIJE, KI BI ZADRŽALA ODHODE. ŠE POSEBEJ PA SMO ŽELELI S TEM DOSEČI PREVREDNOTENJE DELOVNIH MEST Z ZAHTEVANO KVALIFIKACIJO IN VISOKO KVALIFIKACIJO V PRIMERJAVI Z DELOVNIMI MESTI V NEPOSREDNI PROIZVODNJI.

V pravilniku o delitvi smo k lestvici funkcionalnih dodatkov dodali šest tako imenovanih stimulatvnihih stopenj za delovna mesta izvrševalcev ročnih, strojnih in v transportu, ki so razporejena od 13 AS do 23 AS. Po obravnavi dopolnitev pravilnika o delitvi smo na osnovi predlogov uvrstili v to obliko stimulacije še nekatera delovna mesta z zahtevano srednjo strokovno izobrazbo, ki vključuje blizu 270 delavcev in niso v skupinah izvrševalcev ročnih, strojnih in v transportu.

Podobno kot za funkcionalni dodatek smo tudi za stimulatvni dodatek določili kazalce, po katerih se delavcu določa večji ali manjši dodatek. Te kazalce bi lahko strnili v: kakovostno izvrševanje del, delo po zahtevah tehnologije, racionalno uporabo sredstev za delo, pripomočkov in podobno ter izpolnjevanje dolžnosti z ozirom na organizacijo in koordinacijo dela.

Stimulatvni dodatek velja za delavca tudi v nadurnem delu. Zato odpade 50-procentno nadomestilo. Delavec je pri tem do določenega števila opravljenih

nadur na boljšem v primerjavi s poprejšnjim 50-procentnim dodatkom. Po določenem številu nadur pa se vrednost manjša. Delavcem z nižjo AS se ta vrednost manjša pri manjšem številu nadur kot pa delavcem z višjo AS. Pri velikem številu opravljenih nadur v primerih izrednih del pa so po pravilniku o delitvi dane možnosti za posebne enkratne nagrade.

S stimulatvnihi dodatkom so se spremenila razmerja med delovnimi mesti s stališča skupne vrednosti ocene delovnega mesta. Zbir točk po posameznih osnovah to prikazuje dovolj plastično. Trdimo lahko, da razmerja še vedno ne ustrezajo. Ne glede na možnost preseganja norm so zlasti vrhunska delovna mesta izvrševalcev še vedno premalo ovrednotena. Z načrtovanjem delitvenih razmerij za leto 1971 bomo skušali v okviru razponov za posamezna delovna mesta doseči tako vrednotenje, da bo glede na kvalifikacijo za posamezna delovna mesta porasel tudi interes delavcev za strokovno izpolnjevanje in za daljši staž v podjetju. KV

Zanima vas...

PRISLI V MESECU JUNIJU 1970

Zaradi izpolnitve delovnih mest:

MO

Ročni formarji: Lazar Kondić, Stipe Barišić, Mihael Kovačević, Ratomir Babić, Savo Marić, Josip Sikavica, Stojan Depot in Nedo Rujević; ročni čistilci: Anton Mrvar, Alojz Ferme, Marjan Drobež, Ivan Hrastovec; žerjavovodja: Branislav Milošević; ključavničar: Marjan Pavlin; jedrar: Milan Skalonja in pripravljalec peska Silvo Jelenc.

PK

Konstr. ključavničarji: Rajko Ardalič, Pero Gužijan, Vlado Grahovec, Vlado Rakita, Muharem Ajkunić, Nedeljko Mijić, Jovica Rujević, Franc Matjašič; obločna varilca: Janez Meden in Brane Perić; pekarja Jože Nose in Anton Hrastovec.

FI

Strugarji: Janez Gantar, Bojan Setnikar, Boris Melik; monterja: Ifet Smajlagić in Anton Dreflak; snažilca: Anton Potrbin in Janez Gregorić; ključavničarja: Boris Kalčić in Boris Bunc; pleskar: Alojz Kramberger; skoblar: Jože Zadravec.

VET

Delavci: Jajr Topljana, Milan Furar, Dragiša Pasarić; pol. teh. plinov: Arnold Terčič; avtomeh.: Jože Burgar; električar: Marjan Kos.

PA

Delavci: Anton Gegorić, Bojan Strnad, Marjan Janežič, Jože Pečjak, Silvo Beguš, Anton Podkrajnik; prevajalec ing. Viktor Budković; avtomeh.: Vinko Babnik; skupinovodja: Avgust Heuffel; avtomeh.: Jože Kalan.

Kom. sektor

Rej. Vladislav Cargonja; predajalec Brane Porle; sklad. del.: Janez Vrtačič; prevajalka: Jasna Hadžić; avtomeh.: Marjan Resnik; delavec: Franc Polanko; evidenčni: Marija Šimec; blagajnik: Elizabeta Sotlar; prodajalec: Jernej Jan.

KS

Sobarice: Martina Turnšek, Ivanka Albičani in Dragica Zobovnik; glavna serviska: Dragica Kosačič; statistik: Zlata Braščak; snažilca: Gorica Banjačković.

NB

Kurir: Branko Fink; transp. del.: Anton Brdnik; ref.: Milan Rajlić in Branko Stojan.

PTO

Transp. delavca: Silvester Blatnik in Franc Miklavc; evidenčni: Minka Bakšič.

SK

Kontrolorji: Mirko Pilič, Janko Korene in Albin Struna.

DR

Blagajničarki: Nasiha Draksler in Olga Jelonič; pom. kuh.: Ana Bizjak.

ICL

Mat. knjigovodja: Magda Podboj.

Spl. sektor

Snažilca: Natalija Turjačanin.

ODSLI V MESECU JUNIJU 1970

MO

Ivan Mezan, Alojz Vončina, Ignac Molek, Pavel Markovič, Anton Opeka, Leopold Kašič, Jože Kaplan, Miro Slemenšek.

PK

Jože Žekš, Franc Peterlin, Jože Kutnar, Franc Jesenko, Rajko Ardalič.

FI

Rafael Kaker, Anton Rovšek, Dragutin Jovanovič, Janez Podrekar, Henrik Perko, Marjan Zagar, Jože Jereb, Andrej Sekač, Andrej Teme, Jože Komar, Adolf Mihalič, Zarko Polajnar, Martin Ovčar.

VET

Arnold Terčič, Valentin Sterban, Ciril Hrovat, Jernej Mazi, Ariž Ahmetaj

TPD

Peter Varlec

KS

Dana Berčič, Josipina Kosmač, Karel Zavodnik, Marija Kobe, Nino Mihalek, Marjan Resnik, Cvetka Jambrošič, Marija Jelenc in Olga Bezovnak.

PA

Jakob Kopitar, Anton Novosel, Pavel Popovič, Živojin Cokič, Andrej Marinko, Niko Grebenar.

DR

Leposlava Kantar.

PB

Inž. Velibor Radonič.

SK

Franc Konjar in Matiček Košir.

PRB

Inž. Ratko Torbica.

PTO

Jože Grm.

PK

Jovan Rujevič.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega draga MATIJE KOŠIRJA, metalurškega tehnika, se najtopleje zahvalujemo upravi TZ Litostroj, sindikalni podružnici, planinskega društva in njegovim ožjim sodelavcem za izraženo sožalje, darovano cvetje in za vso pozornost in pomoč.

Posebna zahvala govorniku za ganljive poslovalne besede ob odprtem grobu, litostrojski godbi in vsem članom kolektiva, ki so ga spremili na njegovi poslednji poti.

Družina Košir

ZAHVALA

Ob smrti moje žene PAVLE ZAJC se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem PTO in sindikatu Litostroja za denarno pomoč in cvetje.

Franc Zajc
in otroci Franci, Irenca in Tinček

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega draga sina in brata HERMANA AMBROŽIČA se toplo zahvaljujem delavcem livarne sive litine in sostanovalcem bloka I. za denarno pomoč in izrečeno sožalje. Posebna zahvala pa še Alojzu Grudnu in Miju Matjašiču.

Družina Ambrož

Inženirski kolokvij o varstvu pri delu v Litostroju

Višja tehnična varnostna šola iz Ljubljane je organizirala zelo zanimiv republiški kolokvij o aktualni problematiki o varstvu pri delu v naših delovnih organizacijah. Kolokvij je bil v salonu restavracije Litostroj.

Zelo zanimivega snidenja varnostnih inženirjev so se udeležili kot gostje tudi predstavniki sekretariata za delo SR Slovenije, republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, republiškega inšpektorata dela, gospodarske zbornice, univerze, zavoda za varstvo pri delu in drugi. V imenu našega podjetja sta bila navzoča tehnični direktor ing. Franc Pentek in vodja varnostne službe ing. Vilko Krapež.

Na kolokviju so obravnavali zelo pomembna vprašanja iz področja varstva pri delu, kot so: mesto službe varstva pri delu v delovni organizaciji, škoda, ki prizadeva gospodarske organizacije zaradi nezgod pri delu, izpad proizvodnje zaradi poškodb in naloge odgovornih oseb v zvezi z varstvom pri delu.

Podelili so potrdila o opravljenih strokovnih izpitih o varstvu pri delu 34 inženirjem, ki bodo delovali kot strokovnjaki v delovnih organizacijah na področju tehničnega varstva.

Strokovnjaki iz vse Slovenije so si ogledali tudi del naših obratov in bili zadovoljni z dejavnostjo naše varnostne službe.

Tega dne so tudi na televiziji prikazali krajši sprehod skozi našo tovarno.

Vsi udeleženci so bili soglasni v tem, da bi bilo potrebno še več takih kolokvijev.

Ing. Vilko Krapež

Maticu v slovo

Usodno nesrečna in nepozabna je bila sobota, 13. junija, ko si se v prelepih slovenskih gorah nepričakovano in za vedno poslovil od svojih dragih domačih, sodelavcev in znancev. Za vedno si odšel s svojima prijateljema, s katerima si želel zaključiti večdnevni plezalni tečaj še z vzponom na vrh Mojstrovke. Vsi trije ste uživali nad pogledom proti sosednjim vrhovom s prepadnih sten te plezalne poti in se veselili skorajšnjega uspeha. To lahko sklepamo iz nasmejanega obraza Tvojega prijatelja in iz zadnjega posnetka, ki dokazuje, da ste bili skoro že na cilju svoje poti. Ti posnetki so Tvoje zadnje delo, ki si jih kot spomin zapustil svojim. Usodni in za nas neznani dogodek je spremenil vaše veselje v trenutek presenečenja in prepadne stene so Tebe in Tvoja prijatelja sprejele v svoj objem. Tako se Ti je žal res izpolnila želja: »Če bi moral mlad umreti, bi umrl najraje v gorah.«

Ko smo v ponedeljek zvedeli za nesrečo, smo bili nad novico zelo presenečeni, obenem pa smo na tistem še vedno upali, da boš vzdržal nadčloveške napore in si rešil mlado življenje. Žal smo z vsakim dnem zgubljali to upanje, končno pa so Te prijatelji le rešili iz krute Mojstrovke, toda brez iskric življenja. Zapustil si tudi nas, svoje sodelavce, med katerimi si živel tako malo časa. Bil si v službi kvalitete v jeklolivarni, nazadnje pa si sodeloval pri

izdelavi analiz, v statistično-analitskem biroju. Tih si bil in skromen, skoraj neopazen v širšem krogu.

Veliko število sodelavcev, znancev in prijateljev Te je

spremljalo na Tvoji zadnji poti. Ob odprtem zadnjem domu, ki je bil ves obdan s cvetjem, smo se za vedno poslovili od Tebe in marsikatero oko se je orosilo ob poslovnih besedah Tvojih prijateljev in sodelavcev. Vsi smo se zavedali, da smo s Teboj zgubili dobrega in zvestega tovariša in sodelavca, ki nas zapuša mnogo prezgodaj, v cvetu mladosti. Ohranili Te bomo v trajnem spominu. Naj Ti bo lahko to spanje v zemlji domači!

Tvoji sodelavci

Užaloščenim sorodnikom pokojnega Matije Koširja izrekamo naše globoko sožalje!

Poškodbe v juniju

V mesecu juniju smo imeli v podjetju 63 poškodb, od tega 10 na poti v službo oziroma iz službe. V MO je bilo 17 poškodb, v PK 9, v FI 26, v VET 2 in v sektorjih 9 poškodb.

Zaradi poškodb smo izgubili 962 delovnih dni, 336 v MO, 60 v PK, 403 v FI, 40 v VET in 123 v sektorjih.

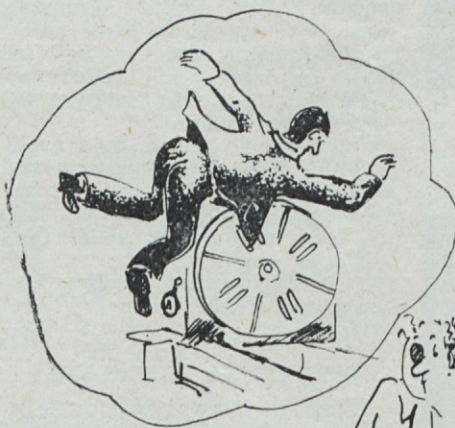
Glavo so si poškodovali 3 delavci, oči 16, prste rok 20, ostali del roke 9, noge pa si je poškodovalo 15 delavcev.

Največ poškodb je bilo v četrtek 15, sledijo ponedeljek 14, sredo 13, petek 10, torek 6, sobota 4 ter nedelja 1 poškodba.

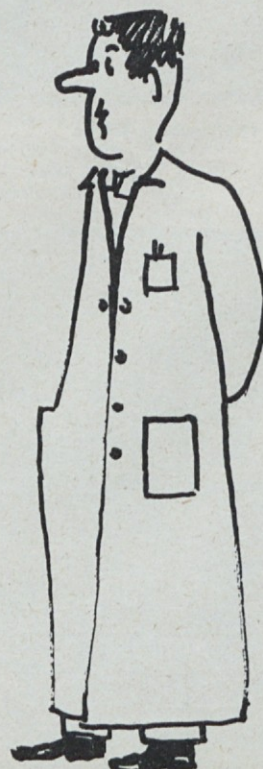
V mesecu juniju je bilo 14 poškodb več kot v istem mesecu lani.

Služba varstva pri delu

NEKAJ MODNIH NOVOSTI ZA LITOSTROJSKO UPORABO

Bluza à la Havaji

MAXI

MINI

MAXI

Udeleženci kolokvija med razpravo